

JOSEP CUMELLAS i RIBÓ

Nascut el 16 de desembre de 1875 a la **Vila de Gràcia (Barcelona)**. Estudià a l'**Escola Municipal de Barcelona** i al **Conservatori del Liceu**; tingué per mestres a **Joan Lamote de Grignon**, **Antoni Nicolau**, **Vicenç Costa Nogueras**, **Enric Granados** i **Eusebi Daniel**.

En **Cumellas i Ribó** residí al gracienc carrer de Sant Antoni, número 11.

Participà en la direcció de diversos cors catalans, organista i mestre de capella de **Sant Felip Neri, de Gràcia (Barcelona)**, **Nostra Senyora de Pompeia**, també a **Barcelona**, director del cor d'homes del **Centre Catalanista Gracienc** (que més tard de mans d'en **Joan Balcells** va ser el germen de l'**Orfeó Gracienc**), i l'**Orfeó Montserrat**, del **Centre Moral i Instructiu de Gràcia**, fundat per ell (1906), amb aquest últim va participar en el **XIV Festival de la Societat Internacional de Música Contemporània**, col·laborant amb la **Banda Municipal de Barcelona**.

Com a docent fou professor de les acadèmies **Ainaud** (en la que contribuí a la seva formació), **Granados** (harmonia i contrapunt), **Vidiella**, el **Conservatori de Terrassa** (1925 - 1936) en el qual exercí de sots-director durant el període en què **Joaquim Pecanins** n'era director i als **Jesuïtes de Sarrià**.

El 1911 fou un any molt important per ell doncs fou un dels guanyadors de la cinquena **Festa de la Música** que organitzava l'**Orfeó Català**, repetint premi en la setena, era l'any 1917, any en que formà part del jurat de la **1ª Festa de la Poesia i de la Música** organitzada per l'**Orfeó Gracienc** (9 de setembre de 1917, al **Teatre del Bosc**), també va participar en l'adjudicació de les convocatòries del **Concurs Patxot**.

Participà en la Comissió Redactora del Programa, el Reglament i el Qüestionari del **Tercer Congrés Nacional de Música Sagrada** (1912).

Donada la força que anaven adquirint les audicions radiofòniques i que s'anaven augmentant les hores d'emissió i per pal·liar les crítiques que sobre la repetició massa freqüent de les obres musicals, el 1926 fou nomenat director musical de **EAJ1, Ràdio Barcelona** en **Josep Comellas i Ribó**, creant-se un comitè d'audicions per donar assessorament musical als grups de cambra que participaven en les retransmissions en directe, aquest grup el formaven el crític **Salvador Raurich** i **Frank Marshall**.

Amb l'**Orfeó Montserrat**, del **Centre Moral i Instructiu de Gràcia**, formà part des del principi de la **Germanor d'Orfeons de Catalunya** (1918), al 1930 també va participar a la gran concentració a l'**Estadi de l'Exposició** del 13 de juliol, en la que s'interpretà, entre d'altres obres, **L'hereu Riera**, del mestre **Cumelles i Ribó**, les cobles que acompanyaren algunes de les obres foren la **cobla Montgrins** (**Torroella de Montgrí**), **La Principal** (**Cassà de la Selva**), **La Principal** (**Santa Coloma de Farners**), **Unió Artística** (**Olot**) i la **Unió Artística** (**Vidreres**).

També ha estat considerat com pertanyent a la generació modernista.

El 1936 participà en el **3er Congrés de la Societat Internacional de Musicologia** i el **14è Festival de la Societat Internacional per a la Música Contemporània**.

La producció d'aquest compositor és molt extensa i variada, va escriure les sarsueles **La torre**, amb text de **F. Comerna** (1898); **El Recomenat**, de **J. Arrufat** (1899); la música accidental **Montserrat**, drama històric a 4 veus (1907); **Montanyes Blanques**, de **J. Vallmitjana** (1911).

En l'espai de les cançons trobem **Cançó** (veu i piano o arpa) (1900); **Cançó de maig** (a 2 veus i piano o arpa) (1902); **Amor, Cançó d'abril** (2 veus i piano o arpa); **La rosada, Primavera** (totes elles de 1904); **Al cor de Jesús, Ja som a l'hivern, La lluna blanca, Les sis del matí, Montanyenca, Nocturn hivernal, Pagesívola, i Trista**, aquestes amb dada del 1906; **La mare malalta** (1907); **L'esposa parla/El poeta parla** (1909); **El canto del circo** (2 veus, quintet de corda i piano); **Himno a la Virgen de la Academia** (de Lleida) (1/3 veus i orquestra) (1912); **Himno al Creador** (una veu, quintet de corda i piano) (1913); **L'aujàbrega** (a 1 / 2 veus i piano) (1916); **Himno a la victòria de Lepanto** (4 veus, quartet de corda i piano) (1917); **Cant dels infants** (una veu, flauta clarinet, quartet de corda i piano) (1928); **Alada i bonica**, i **L'he vist passar** (1937).

També conreà la cançó infantil, a una veu i piano, com **Cançons d'infantesa** (1907), **Cant del infants** (1908), i també per l'escola, **Como un rayo de luz, El amor al trabajo** (1904), **Colección de tres cantos escolares, La mare malalta** (1907), **Los premios** (1910), **Les campanes** (1917) i **Col·lecció de 10 cants escolars** (1918).

Sardanes per a cobla, **Amorosa** i **Els tres tambors** (1920); **Camperola** i **Montserrat** (1921) i **L'hereu Riera**.

L'obra coral consta de **La Marsellesa** (a veus) (1902), **De la humana memòria** (4 veus) (1903), **A la Verge de Montserrat** (4 veus) (1907), **Oh Pàtria!** (4 veus) (1908), **Himne a la bandera de l'Orfeó Montserrat** (4 veus mixtes) (1910), **La ginesta altra vegada** (4 veus) (1913), **Marieta** (4 veus) i **Montanyenca** (4 veus) (1917); **Testament d'Amèlia** (4 veus mixtes i solo soprano), **Magdalena** (4 veus mixtes), **L'hereu Riera** (5 veus mixtes), **L'enyor** (4 veus mixtes i solo soprano), **La silleta** (5 veus mixtes), **La presó de Lleida** (4 veus mixtes i solo soprano), **La gentil Margarida** (6 veus mixtes), **La filla del marxant** (7 veus mixtes), **Jesús i Maria** (4 veus mixtes), **El dimoni escuat** (4 veus mixtes).

En el terreny religiós va escriure una molt important quantitat d'obres tant en llatí, en castellà, com en català. **Salve Regina** (2 i 3 v. i corda) (1899); **O Salutaris Hostia** (veu i

orgue) (1902); ***Tota pulchra es María*** (3 v.) (1904); ***O Deus, ego amo te*** (4 v.), ***O sacrum convivium*** (4 v.), ***O Salutaris Hostia*** (3 v.), ***Pange lingua/Tantum ergo*** (4 v.), ***Himne a Sant Lluís Gonzaga*** (4 v. im orgue) (1905); ***Cor Mariae*** (3 v.), ***O quan suavis es*** (3 v. i orgue), ***Sacerdotes Domini*** (2 v. i orgue), ***Sacerdos et Pontifex*** (3 v. i orgue), ***Salve Regina*** (4 v.), ***Tantum ergo*** (veu i orgue) (1906); ***Adoramus te Domini*** (2 v. i orgue), ***Ave verum*** (2 v. i orgue), ***Ego sum panis*** (2 v. i orgue), ***Panis angelicus*** (2 v. i orgue), ***Salve Regina*** (4 v.), ***Verbum supernum*** (2 v. i orgue) (1907); ***Charitas Dei*** (2 v. i orgue), ***Confitebor tibi*** (veu i orgue), ***Libera me Domine*** (2 v.), ***O sacrum convivium*** (veu i orgue), ***Sacris solemniis*** (2 v.), ***Viderunt omnes*** (veu i orgue), ***El canto de los ángeles*** (1 i 2 veus i orgue), ***Eucarística*** (veu i orgue), ***Nadala*** (2 v. i orgue) (1908); ***O Salutaris Hostia*** (veu i orgue), ***Càntic a Sant Josep*** (veu i orgue), ***Himne a la senyera franciscana*** (4 v. i orgue) (1909); ***Villancico*** (veu i orgue), ***Pastors de Judea*** (1 i 2 v. i orgue) (1910); ***Adeste fideles*** (1 i 2 veus i orgue), ***Gozos a San José*** (2 v. i orgue), ***Nació, nació, pastores*** (violoncel, veu i orgue) (1911); ***Victimae Paschali*** (2 v. i orgue), ***A las ánimas benditas*** (veu i orgue), ***Sagrat cor*** (9 composicions per a 1 i 2 v.) (1902/1912) (1912); ***Himno para la Cruzada de la Modestia Cristiana*** (3 v. corda i orgue) (19013); ***Regem magnum Dominum*** (veu i orgue) (1914); ***A la Mare de Déu de Montserrat*** (corda, veu i orgue) (1915); ***Desiderium animae ejus*** (4 v. i orgue), ***Goigs a la Verge de les Ferreries*** (veu i orgue) (1916); ***O bone Jesu*** (2 v. i orgue), ***Passio secundum Johannem*** (2 v. i orgue), ***Càntic a Sant Josep*** (1 i 2 v. i orgue) (1917); ***Passio secundum Matheum*** (2 v. i orgue) (1918); ***Gozos de las dos sacras espinas*** (1 i 3 v. i orgue) (1922); ***Cants a la Verge*** (16 composicions per a 1 i 4 v.) (1903/1923); ***Trisagis*** (13 composicions per a 1 i 3 v.) (1903/1925); ***Goigs a la Verge de Núria*** (veu i orgue) (1930); ***Rosarios*** (12 composicions per a 1 i 4 v.) (1908/1930); ***Goigs a Nostra Dona de Juncadella*** (Pla de Bages) (v. i orgue).

Música per a orgue: ***Complanta armènia***; ***Dos cants japonesos*** (1907); ***Preludi en Re menor*** (1908); ***Interludi en Re menor*** (1909); ***Elevació en Sol***; ***Ofertori en La menor***; ***Pregària a la Verge***; ***Preludi-coral en Fa # major***; ***Preludi-coral en Re major***; ***Sortida en Sol*** (1911); ***Andante en Mi***; ***Dos intermedis al·leluiàtics (en La i en Sol)***; ***Elevació en Fa***; ***Final en Do***; ***Final en Re***; ***Ofertori en Fa***; ***Ofertori en Sol*** (1912); ***Petit preludi sobre el tema del Virolai*** (1931); ***Siete obras para órgano*** (1932/1934); ***Petit ofertori en Do menor***; ***Preludi en Mi menor*** (1935). Així com per piano: ***Anita*** (1895); ***Seis obras fáciles*** (amb el pseudònim "E. Karliszt"); ***Col·lecció de sis ballades fàcils*** (1911); ***Bressolant*** (2 pianos); ***Fuga 4 veus sobre la cançó popular "La Mare de Déu"***; ***Petita fuga a 4 veus*** (1925); ***Petit scherzo sobre la cançó popular "L'hereu Riera"*** (1926); ***Estudi sobre la Escala núm. 489*** de Joan Molinari (1936); ***Bagatella***; ***Romança sense paraules*** (1937); ***Campanetes i papallons***; ***Chopiniana***; ***Nadala***; ***Sis cànons a 2 veus*** (1938).

Cal afegir obres diverses per orquestra com ***Anita*** (1896); ***Elvira*** (1897); ***Schotis*** (1899); o ***Solfeig*** (per veu i piano) editada a ***París*** el 1912, i ***Solfeig*** (2 veus i piano) (1913). Publicà un valuós cançoner de música popular de ***Catalunya i Balears***.

Josep Cumellas i Ribó va morir a ***Barcelona*** el 29 de març de 1940.

Bibliografia:

Diccionari Biogràfic .- Albertí, Editor, Barcelona 1969.

Diccionari d'autors de sardanes, de la A a la Z .- Carles Riera i Vinyes, Josep Serracant i Clermont, Josep Ventura i Salarich. Edita SOM, Girona 2002.

Gran Enciclopèdia de la Música.- Enciclopèdia Catalana, Barcelona 1999.

Història de la Música Catalana, Valenciana i Balear (volum V, VI i IX (signat per Josep M. Almacellas) (dirigit per Xosé Aviñoa).- Edicions 62, Barcelona 2001, 2002 i 2003.

Diccionario de la Música Española e Hispanoamericana (Vol. 3er) dirigida per Emilio Casares Rodicio, Edita: Sociedad General de Autores y Editores (SGAE), Madrid 1999 (article signat per Francesc Bonastre)

Gran Enciclopèdia Catalana (Vol. 5è) (signa: Montserrat Albet). Enciclopèdia Catalana S.A. Barcelona 1973.

L'Orfeó Gracienc i el seu entorn ciutadà. Memòries del Mestre Joan Balcells.- Adaptació del text: Roser Torres i Felip. Edita Orfeó Gracienc, Barcelona 1984.

Diccionario de la Música y los Músicos (volum I) (A-E) .- Mariano Pérez. Ediciones Istmo, S.A. Madrid 2000.

VIBRATIONS (Butlletí núm. 87, de l'Associació Musical de Mestres Directors, Barcelona) Barcelona, octubre 2000.

El cant coral a Catalunya (1891-1979) .- Pere Artís i Benach. (Pròleg de l'Oriol Martorell). Editorial Barcino (amb la col·laboració de la Fundació Güell i de la Fundació Mª Francesca Roviralta) Barcelona 1980.

Diccionario Biográfico de la Música .- F. Ricart i Matas. Editorial Iberia, S.A., Barcelona 1986.

La música i el Modernisme .- Xosé Aviñoa. (Biblioteca de Cultura Catalana, núm. 58) Curial, Barcelona 1985.

Historia de la Música .- Josep Subirà (Volum II) (Música moderna, melodía acompañada y armonía). Salvat Editores, S.A., Barcelona - Buenos Aires 1947.

Las imágenes de nuestros músicos (Del Siglo de Oro a la Edad de Plata) .- Emilio Casares Rodicio. SGAE, Fundación Autor, Madrid 1997.

Recerca Musicològica, XIV-XV (El Nacionalisme en el context català entre 1875 i 1936) .- Francesc Cortés i Mir. Universitat Autònoma de Barcelona. Servei de Publicacions. Bellaterra 2005.

Revista Musical Catalana (Butlletí de l'Orfeó Català) (any IX) Barcelona 1912.

Revista Musical Catalana (Butlletí de l'Orfeó Català) (any XXVII) Barcelona 1930 (signa Joan Llongueras).

Web: www.biografias y vidas; www.gencat.net/entitats/moral